

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes száma ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Az aratásakor.

(M-d) A belpolitikában ép úgy, mint az országban az aratás küszöbén állunk. Sőt tovább megyünk: mindkét vonalon már kévébe van rakva nagyrészt, mit a verejtékes szorgalom Isten kegyelméből szellemi és erkölcsi megélhetésünkre megszerzett, megadott.

Bár a belpolitikában látszólag tökéletes szélesend állott be, azért mégis érezhetők a nagyvirharok után szokásos megpihenés folyamán törvényekkel kormányzati tényekké szilárdult munkának áldásos eredményei. E mellett a miniszteriumokban dolgoznak szorgalmasan, részint a jövő évi költségvetés összeállításán, részint az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslatokon. A nyár folytán előreláthatólag nem lesznek is említésre méltó változások, sőt még az osztrák kormány is aligha fog nagyobb dolgokba. Azt híresztelték ugyan róla, hogy a nyelvviszonyokat a 14. §. alapján császári rendelet fogja szabályozni, de tudjuk, hogy erről a szándékról is letejt, mivel ez a csebek közt nagy felháborodást okozott volna.

Annál fontosabb az igazi aratás, mely most az ország egész erejét van hivatva előmutatni, mint valójában még csak agrikultur államnak. A gazdasági tudósítók jelentései alapján összeállított hivatalos értesítés szerint valamennyi kalászos ter-

ményeinkben valamivel gyengébb lesz a termés, mint a milyen tavaly volt. Azonban ez is több annál a mennyit a rendkívül kedvezőtlen tavaszi időjárás után remélni mertünk. Hogy a végső napok rekkenő hő-sége nem ártott-e az épen érésben levő buzának s nem szorította-e meg a buza szemét, kérdése még a jövő. Nevezetes közgazdasági és társadalmi jelenség, hogy míg az előbbi években tömeges aratósztrájk, azt a hol ez nem volt is, nagy munkás hiány okozott panaszt országszerte az idén az a hír jön az Alföldről, hogy az arató munkából élő népség meglehetősen nagy része nem kapott arató munkát. Minthogy a bevetett terület egy terményben sem csökkent, ennek a jelenségnek az oka részint az, hogy az alföldi birtokosság más vidékekről igyekezett munkásokat szerezni, részint az, hogy épen a sztrájkok miatt tömegesen szerezték be mindenfelé az aratógépeket, minek folytán kevesebb munkás kézzel lehet meggyőzni a termés letakarítását.

Annyi bizonyos, a hogy gazdasági helyzet komolyságát mindenütt érzik, s legjobban a kormány, mely kézzel akar segíteni a nyomasztó viszonyokon.

Hanem fájdalom, bő aratása van a halálnak is messze világrészekben. Kormányunk jól tudván, hogy minálunk s részünkről kockázatos vállalatokba eresz-

kedni nagy államfölforgató könnyelműség volna, mindaddig, míg csak elkerülhetlen s nem szükséges, tartózkodik a nagyobb pénz és véráldozatoktól.

Arasson a vérengző halál a mások érdekei fölött, míg nekünk nincs érdekünk, mi itthon arassuk az életadó buzafejeket!

A közigazgatási tanfolyamok.

— Két cikk. —

II.

Volt alkalmunk nagy általánosságban előző fejtegetéseink rendjén s röviden rámutatni a közigazgatási tanfolyamok ujon beállítandó rendszerének ama nyilvánvaló s el nem fogadható elhivatására, hogy a közigazgatás egyszerűsítése s egyöntetűvé tételének révén, mily nagy behatással lesznek a közigazgatás minden vonalán tervbe vett államosítására. Részünkről az öletszerű, hogy mondjuk parcellázott államosítást nagyobb szerencsétlenségnek, sőt esetleg végeredményében állami közérdekből végszerűbbnek tartanók a jelen állapotnál, ám bator arról is kénytelenek vagyunk beismerni, hogy a rendszertelen tengéslengés inga-munkáját végzi naponta, sőt óránként mai szervezetében.

És itt sietünk megjegyezni, hogy e vád a legtöbb esetben nem a személyekkel, hanem a tultengésben létező autonomikus szervezetet illeti, mely autonomista ott, a hol revoltálnia kellene, de autonomista ott is, a hol dolgozni volna kötelessége.

Már rég megérett a rendi szervezetnek ez utolsó fecskéje arra, hogy miként az őszzsel elköltözni hivatott vándormadár, a mely betegsége miatt nem mert

TÁRGZA.

Világvárosi szokások.*)

(Folytatás és vége.)

A német birodalom hivatalainál példás rend uralkodik. Rend a dolog veleje és renddel sok mindent el lehet érni, ezt tartják a németek és tényleg kevés oly gazdag állam van, mint Németország. Az idő pénz, minden percet felhasználnak és hangya-szorgalommal napestig dolgoznak. De mint mondám fáradhatatlanságuknak meg van a kellő gyümölcse is. Rend és rend, példás rend mindenütt.

Ezernyi ezer ember tolong az Unter den Lindenen, Várnak valakire és úgy látszik nagyon türelmetlenül várják, mert a rendőrök százai is alig tudták őket visszatartani. Egyszerre a zsidobongás elnémul, az egyik rendőr int kezével, a többi utána végtelen végig az Unter den Lindenen. E jelre a robogó kocsik megállanak, hogy utat engedjenek a köztávólból ügető királyi fogatnak. A zsidobongó nép pedig tovább suttozja:

— Der Kaiser kommt! . . . .

Csakugyan előbukkant a fényes királyi fogat és a császár méltóságteljesen tekinget hű népére. A nép pedig hangos üdvözlésekkel üdvözl; az ablakok megnyílnak és mindenünnen kendőket lobogtatnak feléje. A császár udvari fogata folytonos üdvözlés között halad és mindenütt levett főveggel üdvözl; hű alattvalói. A csá-

szár pedig megelégedetten, mosolylyal az arcán szalutál.

Amott az Unter den Linden vége felé, közel a Brandenburger Thorhoz tíz-tizenöt magyar is meghuzta magát. Ők is akartak a császárnak egyszer éljent kiálltani. És nemsokára csakugyan jött a császár, tekintete éppen az örökvidám magyarokra esett. A magyarok pedig hangos szóval kiállították feléje:

— Éljen!

Ime! A sok „Hoch“ között „Éljen“ kiáltás is elhangzott és az éljen kiáltást a császár is megértette.

Kihajlott a fogatából, mosolyogva szalutált és barátságosan intett a magyarok felé.

Hogyne lenne népszerű egy ilyen császár?! És ezek a jelenetek ismétlődnek mindennap, mert a császár gyakran kocsikázik ki. A porosz nép mindig rajongó szeretettel veszi körül királyát és a Berlinben özlő rengeteg sok idegenre is ráragad a nagy császártisztelet és akaratlanul is megtanulja, hogy a német császárt, a magyarbarát Vilmost, tisztelnie kell.

Az Unter den Linden felső részén, a Brandenburger Thor felé van a híres Depeschensaal. A Berliner Lokal Anzeiger tartja fenn óriási költséggel és bocsátja ingyen rendelkezésére a közönségnek.

Érdekes egy terem ez: különösen a külföldiek fordulnak meg benne igen gyakran. A világ minden tájékáról frissen érkezett újabb táviratok olvashatók. Nagy kényelem ez! . . .

Megtaláljuk e teremben a Berliner Lokal An-

zeiger legfrissebb kiadásait is és olvashatjuk háborítatlanul, szabadon. Az érdekes világesemények azonnal képekben is belesznek mutatva; a jelesebb politikusaink nagyobb szereplésükkor mindig láthatók. A világ minden tájékáról érkeznek a Depeschensaal részére érdekes fénykép felvételek és ez mind ilyen van a nagyközönség részére átengedve. Íróasztalokat is találunk, a melyek szabadon állnak a közönség rendelkezésére. Levélpapír, levelező-lap, toll, tinta teljesen díjmentesen kapható és estefelé még a villamvilágítást is szívesen szolgáltatják azoknak, a kik a Lokal Anzeiger papírjain leveleznek. A világ összes nagyvárosainak ezim, lak és névtára megkapható, térképek állnak rendelkezésre és még ezenkívül is minden ügyes-bajos dolgokban tanácsesal szolgálnak. És a Depeschensaal egyik főmberében földinkre ismerünk. Willóner Jenő hirlapirotársunk ez és az ő kezein mennek keresztül a naponta érkező táviratok ezrei.

A Berliner Lokal Anzeiger óriási rizikóval dolgozik és mégis haszna óriási. Maga a lap kétszer jelenik meg naponként óriási terjedelemmel és mégis csak egy márkába kerül, azaz csak 60 krajczárba havonkénti járatása. De el is van terjedve, úgy, hogy több példányban nyomják, mint az összes többi berlini lapokat együttvéve.

Közjegyzőileg kimutatva 250—260000 példányban nyomtatják a fizető abonensek számára. A reklamra igen sokat áldoz, de viszont meg is kell fizetni a reklamokat alaposan. A hirdetésekben óriási összegeket vesz be. A Berliner Lokal Anzeiger különben igen szereti a szenzációkat, el is nevezte a nép Skandal Anzeigernek és e néven ismeri min-

*) Mutatvány Dömötöri Németh Péternek mult számunkban ismertett könyvéből.

társaival nagy meszsze utrakelni: a legelső tavaszi napsugarával az alkotmányos életnek utolsót pihogjen!

Ezt a rég tulélt rendszert toldozni-foldozni, avagy részleteiben segiteni az állam hatalmával, egyenértékű azzal, mikor egy menthetetlen haldokló úterében aethert fecskendeznek be, hogy pár pillanatig tovább éljen s tovább szenvedjen.

Meggyőződésünk szerint rendszerbe foglalt államossításknak kell bekövetkezni s a mi ezzel egyértelmű, könyörtelen kiirtása az oda nem illő, avagy hanyag és lelkiismeretlen elemeknek, melyeket a nepotizmus, vagy talán a jóakaró elnézés megtűrt, beültetett. Nem mondjuk, hogy — emberek lévén az állam tisztviselői is — nem fordulhatnak elő az állami közigazgatás terén is visszaélések, mihelyt azonban az egyöntetű szolgálati pragmatika fokozottabb mértékben kiterjesztetik az állami közigazgatás közegeire is, tehát bajoknak gyors orvosszere kétségtelenül biztosítva van. Ebből a szempontból is melegen üdvözljük a közigazgatási tanfolyamok föllállítását, mert első tekintetre bármily kisszerűnek láttassék nagy befolyással lesz annak hallgatóira a megállapítandó tanrendszer bármily enyhe szigora, tudatára hozván a hallgatónak, hogy az állam által főtartott tanfolyamok tudását, szorgalmát nem szabad féltelenségbe eresztienie, hanem az egységes állami rendnek hatásai között kell tartania.

Már most minden attól függ, a közigazgatási tanfolyamok remélt sikereit s ohajtott jövőre — hatását illetőleg, hogy azok, miként rendezkednek be, főként s elsősorban a gyakorlati feladatok szempontjából.

Részünkről nagyon elhibázottnak tartanók, hogy ha az elmélet a tisztán gyakorlati tekintetből föllíltott tanfolyamokat a maga tudálékosságával megbénítaná.

Nem látjuk-e naponta szégyelésre méltó példáit annak, hogy az egyetemokről s akadémiákról kikérült, akadémián kiválóan képzett ifjak a gyakorlati élet követelményeit Columbus módjára, tenger vízszontagság között kénytelenek felfedezni?

Hiszzen egy pályamunkákkal díszekví ifju azt sem tudja, hogy mily formán néz ki egy hivatalos akta. Hogy aztán az ebbe való betanulás neki mennyi fáradságba, s a nagy közönségnek mennyi bosszúságba, mikkora kárába kerül, azt csak a gyakorlati élet emberei tudják megmondani.

Épen ennél fogva, szerény felfogásunk szerint, a közigazgatási tanfolyamok feladata nem lehet más és egyéb, mint a gyakorlati életre s hivatásra való alapos kiképzés. Nem állítjuk — s ez távol áll tőlünk — hogy az elmélet kellő alapjainak lerakását nem kívánjuk a tanfolyamok előadótól, de csak azon

korlátok között, melyek arányban állanak a gyakorlati életszervek feladataival.

A hogy s a mennyire ismerjük a tanfolyamok törvényében s miniszteri rendeletben megállapított szervezetét, elismeréssel kell följegyeznünk, hogy ez a szándok, ez a cél kidomborodik az egész tervezetből. Alapos elméleti képzettségen fölépülő gyakorlati képesítés az irányelve az egész szervezetnek.

Az uttörő munkások s a saját maguknak érvényesülési utat törő hallgatói a tanfolyamoknak abban a közös célban kell hogy egyesüljenek az első három évben, hogy kölesönösen tanítsanak és tanuljanak.

Az első három év átmeneti intézkedései lehetővé teszik u. i. a csekélyebb iskolai kvalifikációju, de gyakorlatilag képzett közigazgatási egyéneknek is a tanfolyamok hallgatását. Ha a doctrinár elen, a gyakorlatban megedzett hallgatóssággal egyöntetűen dolgozunk, az eredmény: a közigazgatás egyszerűsítése s egyöntetűvé tétele, csaknem bizonyos.

Ebből a tekintetből rendkívül szerencsés gondolatnak tartjuk a tanfolyamok u. n. szemináriumi óráit, hol az egyes előadók a lehető közvetlenséggel érintkezhetnek hallgatóikkal, mindkét oldalon való haszonnal.

Mert ne legyünk nagy képűek, tanulhat a tanító is a tanítványtól, gyakorlati szempontból s legkivált, s a tanfolyamok első éveiben!

Ha így megy a dolog, a közigazgatási tanfolyamok mustármagva, az államosítás terebélyes fájára fog rövid idő alatt fölesperedni.

Dr. Szász Károly.

A székely iparért.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a következő leíratot intézett a marosvásárhelyi keresk. és iparkamarához:

A kereskedelmi és iparkamarának

Marosvásárhely.

A Székelyföld közgazdasági, nevezetesen forgalmi és ipari viszonyai legújabb helyzetének személyes megismerése céljából tett legutóbbi utazásom, nevezetesen a négy székely vármegye székhelyeinek és azok ipartelepeinek, valamint a látogatásom alkalmából rendezett kis helyi kiállítások megtekintése révén közvetlen meggyőződést szereztem magamnak arról, hogy a székelyföldön és különösen annak városiban mily rendkívül sok a teendő ipari téren akár a gyári-, akár a kézmű-, akár pedig a háziipar tekintésük is.

Alkalmam volt egészséges és fejlődés képes kezdeményezéseket is látni, melyek jóakaratu istápolás révén a székelyföld közgazdasági viszonyainak fontos tényezőivé lehetnek, de ezzel szemben alkalmam vált régi iparágak maradványait is látni, a melyek kellő felkarolás és az érdekeltek megfelelő tömörítése szakképzettségük emelése s hitelviszonyaik javítása által ismét életképes iparágakká volnának fejleszthetők.

Teljes tudatában annak, hogy a gyáriparnak a Székelyföldön és különösen annak távolabbi részein kisebb tere van ez idő szerint, mint az ország más e tekintetben kedvezőbb fekvésű vidékein, nem ringatom magam abban a reményben, hogy ezen a téren legalább egyelőre nagyobb eredmények lesznek elérhetőek, de azért annál nagyobb gonddal és körültekintéssel kell ezzel foglalkozni, ápolva és fejlesztve azt, a mi benne egészséges és fejlődésképes, mert minden egyes ily gyártelep újabb és újabb kereseti forrásokat nyit meg a Székelyföld lakosságának és ez által — mind erősebb eszköze lesz a kivándorlás korlátozásának.

Ha a gyáripar tekintetében természetszerűleg talán lassabb is lesz a fejlődés, annyival nagyobb eredményeket várok a kézműipar fejlesztésétől, melynek épen a Székelyföldön van különös fontossága a mult fejlődésénél fogva és a gyáripar lassabb térfoglalása következtében.

A fa és fémipar Marosvásárhelyen, a timáripar és vasipar Székely-Udvarhelyen, illetve Udvarhely-vármegyében, a faipar különböző ágai Seps-Szent-Györgyön és az asztalosipar Kézdivásárhelyen jellegzetes bizonyítékok arra nézve, hogy a Székelyföldön erős talaja van különböző iparágaknak, csak fel kell azokat karolni kellő erőlyvel és az eredmény meggyőződéseim szerint kétségtelen.

A mi e tekintetben biztató az említett helyeken kétségkívül kellő talajra találva Csikvármegyében, illetőleg Csikszeredán és Gyergyó-Szent-Miklóson is csak foglalkoznunk kell azzal rendszeresen, tervszerűen, nem kísérletekkel, melyekre már alig van időnk, hanem oly intézkedésekkel, a melyek másutt hasonló viszonyok között már beváltak és eredményre vezettek.

Hasonlók a viszonyok a háziipar tekintetében is, melynek egyik ágát, a szövészetet Háromszék-vármegyében már sikerült oly alapra fektetnem, mely a biztos fejlődés felé vezet.

Ez azonban csak egy része lévén a teendőkhosszu sorozatának, sürgős szükségnek tartom, komolyan és behatóan foglalkozni a Székelyiparfejlesztés összes részleteivel, melyek ismerete nélkül komoly intézkedések nem tehetőek.

Ezen részletek kinyomozása és elemterjesztése első rangú feladata a kamarának, nem általános, nagy vonásokban, hanem egyes ipartelepek és műhelyek szerint, megjelölve, úgy azt, a mi azokban egészséges, mit azt a mi a fejlődést akadályozza, tehát annak utjából eltávolítandó, valamint azt is, ha egyes műhelyek jobb technikai berendezése kívánatos, — szóval megjelölve konkrét minden részletet, kerülve abban a nagy általánosságokat.

Célom, megindítani az egész vonalon a rendszeres tevékenységet, elhárítani a gyáripar akadályait, szervezni a kézmű és háziipart, a mennyire azt természetesen a rendelkezésemre álló eszközök keretében fokozatosan módomban lesz.

Ezek alapján felhívom tehát a kamarát, hogy tegye beható tanulmány tárgyává ezt az ügyet és terjessze előm erre vonatkozó részletes, konkrét javaslatait, még pedig vállalatok és kézműipari műhelyek szerint, mely munkájában segítségére lesz a kerületi kir. iparfelügyelő, a kit ez irányban megfelelően utasítottam. A mennyiben további szakértő közreműködésére volna szükségem, készséggel utasítom erre a technológiai iparmúzeum igazgatóságát is.

Végül utalással a Székelyifjak ipari kiképeztetése tárgyában a kamarához intézett leíratomra, megjegyzem, hogy mindkét ügyre vonatkozó javaslatait az őszre elvárom, mert a tél folyamán a teendők egész sorozatát meg akarom már állapítani.

Budapest, 1900. július 13-án. Hegedüs s. k.

Háromszék megyei gazdasági bizottság.

A háromszék megyei gazdasági bizottságévnegyedes közgyűlést ezuttal Kézdi-Vásárhelyt tartotta meg. Régi óhaja a gazdaközönségnek, hogy a közgyűlések felváltva Seps-Szent-Györgyön és Kézdi-Vásárhelyt tartassanak. Ezen óhajlásnak felelt meg megyénk főispánja, midőn az évnegyedes közgyűlés Kézdi-Vásárhelyre hívta össze. A gazdasági bizottság tagjai folyó hó 20-án a reggeli vonattal érkeztek Kézdi-Vásárhelyre s a gyűlés ugyanazon nap délelőtt tartott meg a tanácsház nagytermében hatálykai Potsa József főispán, v. b. t. t. és es. és kir. kamarás elnöke alatt.

Résztvettek a gyűlésen: Szentiványi Miklós alispán, Dr. Székely György országgyűlési képviselő, Dr. Sinkovits Ottó közgazdasági előadó, Sipos Samu bizottsági jegyző, Katona kultur főmérnök, Gyárfás Győző állami építészeti hivatal-főnök, Kozma Miklós, Márton főerdész, Vajna Domokos, Vajna István, Balázs Károly állatorvos, Hajdó Ödön állatorvos, Imecs János, Jakab István, Nagy Károly, Dr. Dávid János, Baló László, Bócz József.

1. Elnök főispán üdvözlö a megjelent tagokat s kijelenti, hogy az általános közóhajaik tett eleget, midőn a közgyűlést ezuttal K.-Vásárhelyre hívta össze. Ez a hely az, hol a mai világban hadilábon álló agrár és merktől irányzat legszebb egyetértésben egyesül, éppen ezért ezen hely kiválólag alkalmas, hogy a gazdaközönség ügye s bajait itt megbeszélje.

Erre a tárgysorozat 1. pontja értelmében Dr. Sinkovits Ottó közgazdasági előadó felolvasta gondosan és nagy szakértelemmel összeállított évnegyedes jelentést, mely hű tükrét képezi a gazdasági bizottság 3 havi munkálkodásának. A rendkívül érdekes jelentés részleteivel, itt nem foglalkozunk, mivel azok nagy részében tárgysorozat későbbi pontjába amugy is fel vannak ak-

denki. A szerkesztőségben elsőrangú erőik foglalatosságnak és alapiródnak tekintetben is az első között áll. Óriási palotáját, világvárosiasan berendezett szerkesztőségét és kiadóhivatalát a Zimmer Strassén folyton nagy tömeg veszi körül, a kik várják az ingyen példányokat, vagy a kiosztandó hirdetősi lapokat, mely hirdetések nyomán álláshoz vagy keresethez juthatnak.

Mult télen hangveszengett itt a berlini Sing akadémiában Verő György és neje Margó Czélia. Szép reményekkel jöttek Berlinbe, de reménységük hiábavaló volt, a sikerüket elmosta a berlini nép kedélyének hideg árja, kietlen, vagy tegyük hozzá érzéketlen zenei felfogása. Nekik nem kell a melodikus zene, őket ez nem tudja lelkesíteni, mint a délibb népeket; a kíváncsiak színiültig megtöltötték a Sing akadémia tágas helyiségeit, tapsoltak is keveset, de leghatásosabb, legmegkapóbb jeleneteknél hidegek, érzéketlenek maradtak.

Mit értenek ők a lángelkű magyar költő, Petőfi dalaihoz? I. . . . Még a kritikusok is élezték, hogy lehet ilyen badarságokat énekelni, a mindeket Petőfink versben énekelt meg. Lehet, hogy talán a fordítás nem nyerte meg tetszésüket; lehet és ez a valószínűbb, hogy nem tudják felfogni Petőfi Sándor magasztos gondolatait és nem tudják követni a képzelet szárnyainak magas röptét.

Annyi bizonyos, hogy ha magyar szerző magyar dalokkal, német közönség előtt akar sikereket elérni, akkor előbb számolnia kell a németek túlságos érzéketlenségével és unalmas hidegségével.

véve s csupán annyit jegyezhetünk meg, hogy a bizottság a jelentést a legnagyobb elismeréssel vette tudomásul és azon bizottságoknak, melyek a megye területén rendezett állatkállitáson közreműködtek, köszönetet mond.

Imre Lajos ilyefalvi tanító indítványa a Háromszéken meghonosítandó komló termesztéséről felolvasatott, a bizottság e tárgyban azon nézetben van, hogy a komló termelés egyelőre 4 vagy 5 községben 5 holdnyi területen lenne megkísérendő. Elhatározza, hogy e tárgyban fölterjesztést intéz a Földmívelésügyi miniszter urhoz a szükséges komló dugványok és karók ingyenes kiutalásáért.

3. Felolvasatott a kálnoki esikó legelő költségvetése, melynél a 2940 K. bevétellel szemben 340 K. fedezetlen kiadás áll. Ezen összegnek államsegély útján való megtérítéséért fölterjesztés intézendő.

4. Felolvasatott a földmívelésügyi miniszter ur leirata gazdaság. tanfolyamok rendezése tárgyában. A gazdasági bizottság a község gazdasági előadó urat bizza meg, hogy felterjesztést tegyen a földmívelésügyi miniszter urhoz s egyelőre Baróth és Torja községeket jelöli meg oly helyekül, hol a téli gazdasági tanfolyamok felállíthatók lennének.

5. Előadatik a Földmívelésügyi miniszter ur leirata a külföldre kiküldött gazdasági szaktudósítókrol. A miniszter ur leiratában figyelmezteti a gazdasági bizottságot, hogy a szaktudósítók a szükséges értesítést bárkinek megadják, de a kérdezősködés csupán a földmívelésügyi miniszter útján eszközölhető.

6. A bizottság tudomásul veszi földmívelésügyi miniszter ur leiratát, mely szerint a munkás közvetítő intézetek országsszerte felállítottak s minden gazda, kinek munkásra van szüksége, azoknak közvetítését igénybe veheti, továbbá tudomásul vette a bizottság azon miniszteri leiratát is, hogy a párisi világtállitási kormánybizottsági irodája Párisban a gazda közönségnek a szükséges felvilágosításokat megadja.

7. Közgazdasági előadó előterjeszti Léczfalva községnek az apaállatok beszerzése körül felmerült vitásügyét. Ezen község ugyanis nem volt hajlandó a községi marhaállományának megfelelő számú apaállatot beszerezni, miért a bizottság annak idejében felkérte volt alispán urat, hogy a fegyelmi vizsgálalatot az előjárás ellen rendelje el. Miután azonban a község időközben kötelezettségének eleget tett, a gazdasági bizottság ezen ügytől eltekint, azonban felkéri alispán urat, hogy jövőre nézve az ilyen visszaéléseknek egy általános rendelettel útját állani szíveskedjék.

8. Targyalatik Gál Sámuel kérése, melyben kéri, hogy 24 hold területű földbirtokán mintagazdaság állíttassék be. A gazdasági bizottság elhatározza, hogy mielőtt ezen kérvény felett döntene, hivatalos tájékoztatást szerez arról, hogy valjon a felajánlott birtok tehermentes-e és az ajánlattevő személyi megbízhatósága ellen kétely nem merül-e fel és csak a beszerzett információk után fogja felterjesztését megtenni.

9. Tudomásul vétetett a gazdák biztosító szövetkezetének köszönő irata megyei alispán ur azon intézkedéséért, hogy a megyei épületek s némely árvai vagyonok biztosítását a szövetkezetnél eszközölte; valamint tudomásul vétetett a földmívelésügyi miniszter leirata is, hogy a közös hadügyminiszter intézkedett, miszerint szántás és vetés idejében lehetőleg fegyvergyakorlatok ne tartassanak és sürgős mezei munka idején olyan tartalékosok és póttartalékosok, kik mezei munkával foglalkoznak ne hívassanak be.

10. Közgazdasági előadó előterjeszti, hogy a gazdasági bizottság Sipos Sámuel jegyző által „Mezőgazdasági Káté” cím alatt egy kis füzetet íratott a földmívelők részére, melyben a mezőgazdaság legszükségesebb alapismeretei vannak röviden összefoglalva. Ezen mű most már a 2-ik kiadását érte el. A szerző Sipos Sámuel arra kéri a bizottságot, hogy a meglevő példányokból a bizottság néhány darabot kiosztás végett vegyen meg. A bizottság ezen kérésnek helyet adott s meghatározta, hogy 200 példányt megvásárol s azokat részint a földmívelők, részint pedig a tanulók között jutalom könyvként kiosztja.

11. Tudomásul vétetett a Földmívelésügyi miniszter ur leirata, hogy „Brehmo Thierleben” című világhírű műve magyar fordításban sajtó alatt van

s intézkedni fog a miniszter ur, hogy ezen fontos művet az illető megyei gazdasági bizottságok beszerezhessék.

(Folytatása következik.)

Irodalom.

A „Zenélő magyarország” zongora és hegedű zenemű folyóirat most megjelent XIII-dik füzeté a következő szép zenemű ujdonságokat közli: I. Lengyel Miska Piros a pipacsnak a színe. „magyar dalt. II. „Gaal Ferencz” L Affliction. „Salom darabot.” III. Hubay Jenő „Berceuse” Hegedűre zongora kísérettel. IV. Serly Lajos Irén esárdását.

Ily gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő magyarország” minden egyes füzeté. Évenként 24 füzet, minden füzet 10—100 oldal hangjegy tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikerű ujdonságokból összeállítva jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 242 oldal tartalomra 12 korona, félévre 120 oldal tartalomra 6 korona. Negyedévre 3 korona. Előfizetni az e számmal meginduló II. félévre a „Zenélő magyarország” (Klökner Ede) zenemű kiadóhivatalában Budapesten XI. Csengery u. 62. a honnan megismerésre mutatvány füzetek ingyen és bérmentve küldetnek.

Ujdonságok.

— Időjárásunk. E hét derekán egész nyugot Európában példátlan hőség uralkodott s némely helyen 37 C. fok meleget jelzett a hőmérő árnyékban, mi nálunk pedig az alatt inkább hűvös volt az idő, mint meleg, de már itt is felmelegedett a levegő s ha épen valami nagy hőség nincs is, de elég meleg időnk van s a gazdaközönség erősen készül az aratásra, mely imitt-amott ugyan megkezdődött, de csak jövő héten indul meg általánosan.

— Emberölés. Gombos József az erdélyi faipar-résztársaság komandó telepén dolgozott több társával s a munka befejeztével egy Szigyártó nevű munkástársával játékból birkózni kezdett. A többiek pipázva, jókedvvel nézték a mulatságot és majd egyiket, majd másikat biztatták: „ne hagyd magad.” Egy erősebb ütésre fölbozsankodva, elvakultan, Szigyártó András öklével olyan erővel ütötte főbe Gombost, hogy az szó nélkül összerogyott. A megrémült társaság és maga Gombos József is mindent elkövettek, hogy eszméletre keltsék, de már késő volt. Gombos Józsefnek a gyorsan előhívott orvos csak a halált konstatálhatta. Nagy csoport munkás kísérte haza Zágónba a jobb sorsra érdemes munkást, hol a bíróság elvégezte szomorú kötelességét, az orvosboncolást és temették el a község nagy részvéte mellett. Egy szegény munkás család pedig zokogva kísérte utolsó útjára.

— Felhívás. A Kézdi-Vásárhelyen szünidőző tanuló ifjuság által létesített segélyező alap 100 korona összegű járuléka odaitéendő levén, felhívatnak, az alapító levél határozata szerint, a kézdivásárhelyi illetőségű tanulók folyamodásuknak f. évi augusztus hó 20-áig való beadására. A folyamodáshoz mellékelendő az 1899—1900. tanévről szóló iskolai bizonyítvány eredetiben, vagy hiteles másolatban. Folyamodhatnak mindazon férfi- és nőnemen lévő rom. kath. és ev. ref. felekezetű tanulók, kik a polgári iskola, vagy más középiskola ötödik osztálya bevégezéséről avagy felsőbb tanintézetben való tanulásról szóló bizonyítvánnyal birva, tanulásukat tovább folytatni akarják. A folyamodás alattihoz, mint a kézdivásárhelyi állami polgári fiúiskola gondnoksági elnökéhez, adandó be. Kézdi-Vásárhelyen, 1900. évi július 20-án. Bartók Károly.

— Nyári mulatság. Mint jól értesültünk a tanuló ifjuság a mulatságra Dr. Szacsavay Gyula ügyvéd urat védnöknek és Baló László polg. isk. igazgató urat pedig tiszteletbeli elnöknek nyerte meg. A rendezőség serényen munkál a mulatság sikerén s már a jövő hét folyamán a meghívókat is szét fogja küldeni. Remélhetőleg, mint eddig, ugy ez vben is, a mulatság szépen fog sikerülni, mit a

közönség meleg érdeklődése főképpen bizonyít. Fontos okok miatt a mulatság idejét aug. 4-ről 11-ikére halasztotta a rendezőség.

— A megyei gazdasági bizottság mult szombatán délelőtt tartotta meg évenyvedes közgyűlését K.-Vásárhelytől, melyen a bizottság tagjain kívül érdeklődők is szép számmal vettek részt. A közgyűlést hatálykai Potsa József főispán, v. b. t. t. vezette s részt vett abban Szentiványi Miklós alispán és Dr. Székely György országgyűlési képviselő is. A gyűlés lefolyásáról lapunk mai számában részletes tudósítást kezdettünk meg s itt csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a közgyűlés után, mely reggeltől délig tartott, a bizottság több gazdasági telepet és gyárat tekintett meg, nevezetesen megnézte a Nagy Ferencz szeszgyárat és műalmát, Molnár Józsiás szőlő ültetvényét és műalmát, az Erzsébet árvaleány-nevelő intézet gazdaságát. Minden egyes telepről és gyárról külön előadó fog a jövő közgyűlésen referálni. Igen örvendénénk, ha azon intézkedés, hogy gazdasági gyűlés Kézdi-Vásárhelytől is legyen, meg honosodnék s általánosan elvül ki mondanék, hogy a gyűlések felváltva tartassanak. Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhelyt, mert így talán a bizottság működése is sokkal eredményesebb lenne.

— Halálos pisztolypárbaj. Dr. Kánya János esikszereidai ügyvéd és Dulinszky József ügyvédjelölt, tartalékos tiszti között mulatás közben rövid szóváltás keletkezett, a minek következménye pisztolypárbaj lett. A segédek háromszori golyóváltást állapítottak meg. A párbaj f. hó 12-én ment végbe Csik-Szeredába és dr. Kánya János sebülésével végződött, kinek gyomrát furta át a második lövésnél a golyó. A súlyos sérült ügyvédet lakására szállították, hol gondos gyógykezelés és ápolás alá vették, de már megmenteni nem lehetett. F. hó 18-án óriási kínok között meghalt. Az eset érthető izgalmat keltett Csik-Szeredában, hol a párbajozó felek a társadalom igen rokonszenves alakjai, s ugy a Kánya családja iránt, mint Dulinszky mellett általános a részvét.

A tusnád Krivány kápolna. Krivány Jánosnak a hírhedt aradi sikkasztónak a tusnád fürdőn egy villája van, melynek egyik termét Tusnádi fürdő társaság templomul használta fel egyideig. Mióta azonban a villa zár alá került, a hivek a szezonban az isteni tiszteletre szükséges helyiséget nélkülözni kénytelenek, minthogy a fürdőbirtokosság a pár évvel ezelőtt tervezett kápolna építést nem hogy befejezhette volna, hanem még meg sem kezdhette. A mint értesültünk Konez István ó-tusnádi plébános, kinek hatásköre alá a tusnádi fürdő terület is tartozik, a hivek lelki üdvének ápolása érdekében megtette a lépéseket, hogy a villa termét újból megkapják a szent rendeltetéshez s e végből Kriványnéhoz fordult a ki a megkeresésre azt felelte, hogy „a mi rajta áll, mindenbe beleegyezik, csak azt kéri, hogy midőn a kápolnában imádkoznak, emlékezzenek meg szegény gyermekeiről is”. Ezen választ Konez István plébános ur tekintve, hogy az épület zár alatt van, nem tartván megnyugtatónak, Aradmegye alispánjához fordult a villa eddig használt termének a jelzett célra való biztosításáért, kötelező ígéretet tévén arra nézve, hogy annak többi szobáit érintetlen s hiven megfogják tovább is őrizni. A kérés eredményét még nem ismerjük.

— Sertésvész. Az orbai járásban Zágón, Telek, Kovászna és Gelence községekben a sertésvész járványszerűleg fellépett, a miért a hatóság elrendelte a zárlatot és a vész megszüntetésére a szükséges intézkedéseket megtette.

— Anna-bál. A esiktusnádi fürdőn a minden évben szokásos „Anna-bál”-t folyó évi július hó 28-án fogják megtartani a most már minden tekintetben erre alkalmas „Gyógyesarnok” helyiségében.

— Thierry A. gyógyszerész mell- és gynomorbalzsama és Centifolia-kenőcse minden országban a legjobb és legkedveltebb hazi gyógyszernek ismertetett el. E csodahatású gyógyszernek egy házi és utazó-gyógyszerkészletből sem lenne szabad hiányozni. Utalunk Thierry mai hirdetésére.

— Nagy sikkasztás Marosvásárhelyt. Marosvásárhely egész közönségét érthető izgalomban

tartja egy hír, melyet eleinte szóbeszédnek tartottak, de mely ma már bebizonyult, hogy teljesen igaz. Vass Árpád, a városi pénztár ellenőre sikkasztott és megszökött. Vass Árpád nagy raffineriával látott hozzá a jövedelem szerzéséhez: oly kicsinyes módját választotta a sikkasztásnak, hogy ha direkt feljelentés nem történik, soha reá nem jönnek. Az adók után járó késedelmi kamatokból és behajtási illetékekből gazdálkodott: az adózó felek könyvébe beírta azt, mit fizettek, de a pénztári bevételei naplóba kevesebbet vezetett be és a különbözetet zsebre rakta. Az ellenőrző közegek erre nem jöhettek reá, mert hisz a pénztári készlet magával a pénztári naplóval mindig talált! Szombaton, 14-én névtelen feljelentés érkezett a polgármesterhez, hogy Vass Árpád sikkaszt és hamisít. Geréb Béla rögtön pénztárvizsgálatot tartott, de annyi körültekintéssel, hogy annak czélját és indokát senki sem sejtette. Csak midőn a polgármester az 1869. évi visszamenő b. szedési naplókat vette magához hivatalos használatra, akkor látszott Vass Árpádon,

nagyfoku izgatottság; még a vizsgálat folyama alatt eltávozott és szombat este óta eltűnt. A polgármester átírt a pénzügyigazgatósághoz, mely Nagy Antal és Ritter Ferencz hivatalnokokat küldte ki, kik alig, hogy néhány perezet hasonlították össze a felektől beszédett adókönyveket, már megállapították, hogy sikkasztás és hamisítás történt. A bűnvádi feljelentést a polgármester elküldte a királyi ügyészséghez. Az elsikkasztott összeg nagyságát megállapítani aligha lehet, mert Vass Árpád éveken át sikkasztott és pedig 4 filléres tőtelektől 60 koronáig terjedő nagyságban, elsikkasztott több ezer tőtelet.

— A szemerja—hidvég—baróthi törvényhatósági közuton folyó évben végrehajtandó műtárgy javítási és újraépítési munkálatokat 4328 kor. 72 fill. összeg erejéig engedélyeztem. A fent említett munkálatok kivételének biztosítása czéljából az 1900. évi augusztus hó 3-ik napjának d. e. 9 órájára az alispáni helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás lesz. Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy

a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annál inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántépénz esatolandó. A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett alispáni hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Kelt Seps-Szent-Györgyön, 1900. július hó 13-án. Szentiványi Miklós, alispán.

— A seősmezői m. kir. mellékvámhivatalnál a vámhivatali épületen 1900. évben többféle javítások szükségesek, még pedig az elméleti költségvetés szerint 548 K. 60 f. erejéig. Ezen munkák kivételének biztosítása czéljából f. évi július 24-én délelőtt 8 órakor a s.-szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás lesz. Feltételek szerkesztőségünkben megtekinthetők.

HIRDETÉSEK.

20% engedményt kap minkenti,

GUMMI
és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható óvszor férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—
2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—
americ. tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—
Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 3.—
Menisga tanár-féle Ezen női óvszerek százszor is használhatók.
Hölgyszivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—
Diana óv havi kötő nőknek, legjobb a világon, darabja frt 2.50.
Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszcreten esz közöl utánvét mellett vagy a pénz előlege beküldése után.

J. REIF.
Bécs Brandstätte 3.

1881-ben alapított hírneves higiéniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Jó karban lévő, négy lóerejű járgányos

cséplőgép

teljes felszereléssel olcsón eladó Martonfalván Bogdán Imrénél.

(83. 3-3.)

CSAK EZZEL A TÖRVÉNYSZ. BEJ. VÉDŐJEGYVEL VALÓDI.

LONDON,
Chief Office 8, W.
48 Brixton Road.
Főraktárak:
Burmann,
Angol India,
Agen. Zährb.
Algier.
Amsterdam,
H. Sanders,
Rokin 8.
Basel,
Szt. János gyógytár,
W. Kratz.
Belgrad,
Nikola A. Dalini,
gyógytár Mihály fejádelemhez.
Központi raktár
Szerbia részére.
Berlin, C.
Bologna,
Bréxelles,
Pharmacie Oh.
Delacroix & Co.
Budapest,
Török J.
Dr. Egger L. és J.
Gairo.
Cöln a. Rh.,
Noris.
Debrecen.
Kich, Luxemburg.
Schmidt P.,
Gyógyász.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)
az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvényszéknél bejegyzett „apács”-védőjeggyel van ellátva. Főfilmulhatatlan szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen ath. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbaüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcső

(csodakenőcsőnek nevezik)
utólérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatású. Operációkat a legtöbb esetben félőlegessé teszi. E kenőcsrel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyíthatású mindenféle seb gyuladásánál.

Próbátüveg bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg. Óvakodjanak utáztatoktól és koráljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket a más offéléket. Cím: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Prograd, Pragerhof felé, a Béli vasút mentén. Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a háznál tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utáztatát a törvény üldözi.

Iszogeac,
Bordogne, Kopenhága,
fabriken farma.
Milánó,
A. Bertoloni.
Malmó, Serrige,
Apot. Lejonet.
Nantes,
Pharmacie
O. Fredet,
Kápoly. Palermo.
Páris,
Pharmacie
Francaise, 1 & 2,
Place de la Republique,
Pharmacie Daprey, 11,
Rue des Francs
Bourgeois.
Prága,
Róma,
Cesce, Agonada
del Pollicino.
Roubain,
Pharmacie
F. Gerroff.
Sarajewo.
Szeged.
Temesvár.
Tricourt. Velmoo.
Vienne. Würich.

CSAK EZZEL A TÖRVÉNYSZ. BEJ. VÉDŐJEGYVEL VALÓDI.

(36. 10-52.)

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvételnek.